

Europæisk Policy Brief

■ *Et dynamisk civilt råderum og en troværdig civil dialog på EU-plan*

Siden EU indførte initiativer for deltagelsesdemokrati, har der været bestræbelser på at gøre EU's forvaltning og beslutningsprocesser mere inkluderende. Mange af de problemer, som civilsamfundsorganisationerne (CSO'er) står over for, er dog stadig de samme som for 20 år siden; nemlig manglende anerkendelse som relevant interessant og mangel på en struktureret, regelmæssig civil dialog.

Der findes forskellige strukturer, som borgere og civilsamfund formelt og uformelt kan deltage i, såsom offentlige høringer, Europa-Kommissionens ekspertgrupper og tværpolitiske grupper i Europa-Parlamentet. Selv om disse strukturer i princippet er kærkomne initiativer, kritiserer civilsamfundet deres manglende effektivitet. Sammen med den tiltagende indskrænkning af det civile råderum i mange medlemsstater vækker den symbolpolitiske inddragelse af offentligheden tvivl om EU's reelle interesse i deltagelsesdemokrati.

EnTrust-forskningsprojektet, der fokuserer på at studere tillid og mistillid til regeringsførelse fra forskellige perspektiver i europæisk sammenhæng, tildelte en arbejdsopgave til at undersøge oprindelsen, definitionerne af og betingelserne for CSO'ers tillid og mistillid på EU-plan til EU-institutionerne. Undersøgelsen viste, at forudsætningerne for mistillid omfatter uetisk adfærd samt fejl og forsømmelser inden for EU-institutionerne, såsom dårlig adgang til information, virksomheders overtagelse af EU's forvaltning og symbolske høringer. Samtidig viste undersøgelsen, at forudsætningerne for tillid indebærer aktiv beskyttelse af det civile råderum, finansieringsmuligheder, fri adgang til information og effektive

mekanismer for offentlighedens deltagelse. Anbefalingerne i dette *policy brief* fokuserer på deltagelse og civil dialog (yderligere oplysninger findes i afsnittet "Forskningsbaggrund"), der forudsætter et levende, sikkert og frit civilt råderum.

#1: Iværksæt proaktive foranstaltninger for at beskytte grundlæggende rettigheder og civilsamfundets frie råderum

Det er afgørende, at EU reagerer hurtigt og passende på enhver overtrædelse af retsstatsprincippet og på overtrædelser af europæiske og internationale aftaler i en medlemsstat. Ved at indtage en fælles holdning mod begrænsninger af de borgerlige frihedsrettigheder kan EU og medlemsstaterne sende et stærkt budskab om beskyttelse af grundlæggende rettigheder uden for og inden for EU's grænser.

EU bør aktivt støtte initiativer, der holder øje med antidemokratiske handlinger og begrænsninger af civilsamfundets råderum. EU bør også fremme proaktiv indsamling af data om angreb på menneskerettighedsforkæmpere. Disse oplysninger er en vigtig ressource for at øge bevidstheden om overtrædelser og for at kunne understøtte evidensbaserede foranstaltninger. Samtidig bidrager oplysningerne til at identificere huller i beskyttelsen og til at udvikle mekanismer og platforme, der hjælper civilsamfundsaktører og menneskerettighedsforkæmpere, der udsættes for trusler og ærekrænkelser.

Samtidig bør EU etablere solide mekanismer til håndteringen af krænkelser af

grundlæggende rettigheder og styrke retsstatscyklussen gennem en stærkere inddragelse af civilsamfundet, gennemførelsen af nationsspecifikke henstillinger og et mere udviklet kapitel om *checks and balances* (om civilsamfundet og medierne) i forhold til retsstatsprincippet. Dette kan opnås ved at etablere effektive klagemekanismer eller tidlige varslingsystemer for hurtigt at gribe ind i tilfælde, hvor lokale eller nationale myndigheder tilsidesætter borgerrettigheder. Disse mekanismer bør være let tilgængelige for civilsamfundet og alle indbyggere i EU's medlemsstater.

Evalueringen af eksisterende og foreslåede EU-love og -bestemmelser (såsom pakken om forsvar af demokrati) bør omfatte en vurdering af deres indflydelse på civilsamfundets råderum, grundlæggende rettigheder og CSO'ers virke. Denne evaluering bør udgøre et særskilt element i rapporten om retsstatsprincippet, idet der anvendes specifikke benchmarks og anlægges en intersektionel tilgang.

#2: Institutionaliser meningsfuld civil dialog

CSO'er bør anerkendes som relevante interessenter med ekspertise og som partnere i beskyttelsen af miljømæssige og grundlæggende rettigheder. EU-institutionerne bør være proaktive med hensyn til at indlede deltagelsesbaserede processer, der er kendetegnet ved åbenhed, ærlighed og lydhørhed, og som går videre end høringer og symbolpolitik. Den civile dialog bør prioriteres højere end effektivitet og hemmeligholdelse og bør spænde over hele den politiske cyklus fra fastsættelsen over udarbejdelsen til overvågningen af dagsordenen. CSO'er bør have lige adgang til relevante dokumenter, der indeholder ikkeklassificerede oplysninger, for at kunne reagere ud

fra perspektivet om grundlæggende rettigheder og miljømæssige rettigheder.

Der bør være (inter)institutionelle rammer for civil dialog med henblik på formelt at integrere civilsamfundet i EU's beslutningstagning, der omfatter både sektorspecifikke og horisontale politiske spørgsmål. Dette omfatter udpegede kontaktpunkter for civilsamfundsaktører i og på tværs af institutioner. Disse rammer bør også vedtages af medlemsstaterne og EU-delegationerne. Begrænset kapacitet er ofte en årsag til, at CSO'er ikke deltager i høringer eller dialog. De bør derfor støttes for at sikre, at de har det nødvendige personale og de nødvendige finansielle ressourcer til at deltage i aktiviteter, der udnytter deres ekspertise. Generelt bør CSO'er klart adskilles fra repræsentanter for industrien som f.eks. erhvervsgrupper.

Som en fortsættelse af rapporten og de opfølgende dialoger om Europa-Kommissionens årsberetninger for 2022 om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder, bør der også generelt være en større anerkendelse af CSO'ers rolle, hvilket bør føre til vedtagelse af konkrete foranstaltninger til at styrke, beskytte og støtte civilsamfundet. I den forbindelse bør Europa-Parlamentet og Rådet vedtage Kommissionens lovgivningsforslag for at lette nonprofitorganisationers aktiviteter på tværs af grænser, mens medlemsstaterne bør sikre gennemførelsen af henstillingerne om donationer og filantropi på tværs af landegrænser

#3: Sørg for tilgængelige, fordomsfrie og meningsfulde offentlige høringer, herunder feedback

Kendskab til offentlige høringer bør øges i hele EU for at nå ud til et bredere publikum og

sikre, at en bred vifte af stemmer bliver hørt. Dette kan opnås i samarbejde med medlemsstaterne, som også bør tilskyndes yderligere til at høre civilsamfundet som led i udformningen af deres holdninger i Rådet. I den forbindelse bør retningslinjerne for bedre regulering forbedres for at fremme ansvarlighed og overholdelse på både EU-plan og nationalt plan. At skabe tilgængelighed er afgørende for personlige høringsmøder. Der bør sikres både geografisk og fysisk tilgængelighed for en bred vifte af deltagere. Hørings sproget bør være klart, kortfattet og letforståeligt og fri for teknisk jargon.

Der bør skelnes klart mellem høringer, der er rettet mod individuelle borgere, og høringer, der er rettet mod interesserepræsentanter. Udvælgelsen og indbydelsen af interessenter til høringer bør ske på en klar og gennemsigtig måde. De kriterier og metoder, der anvendes til dette formål, bør kommunikeres for at sikre ansvarlighed og tillid.

Deltagerne i offentlige høringer bør have let adgang til relevant information såsom data og oplysninger om igangværende lovgivningsinitiativer. Adgang til information sikrer, at deltagerne kan yde informerede bidrag. Tovejskommunikation bør være et centralt princip i alle høringsformater, dvs. deltagerne bør have mulighed for at interagere med beslutningstagerne.

Afhængigt af det ønskede input bør indsendelsesfristerne forlænges for at give deltagerne tilstrækkelig tid til at forberede deres input. Dette omfatter også længden af spørgeskemaer, hvilket sikrer en rimelig og håndterbar arbejdsbyrde.

Der bør fastlægges en systematisk tilgang til behandlingen af høringsinput. Høringsmetoden bør være gennemsigtig, og det bør være klart, hvordan input indsamles og analyseres.

Det bør være obligatorisk at give feedback på det modtagne input. I øjeblikket gives et link til opfølgning på Kommissionens forslag. Dette er et positivt skridt, men det bør suppleres med specifikke oplysninger til respondenterne om, hvordan Kommissionen har eller ikke har behandlet deres forslag. Dokumentation på, hvordan kommentarer blev overvejet, sikrer gennemsigtighed i beslutningsprocessen og forhindrer "cherry-picking" af bidrag, der understøtter foruddefinerede holdninger. Enhver bias i holdningsspørgsmål bør strengt undgås for at give plads til modstridende synspunkter og dermed sikre upartiskhed. Denne tilgang garanterer, at svarene ikke påvirkes af ladede spørgsmål. Samtidig bør anonyme bidrag ikke være tilladt.

#4: Sørg for afbalancerede og ansvarlige ekspertgrupper

Forståelsen af ekspertise bør udvides til at omfatte interessenter, der har opnået viden om problemstillinger gennem egne erfaringer og/eller arbejde. Repræsentationen i ekspertgrupper bør være afbalanceret, så den omfatter alle relevante interesser og perspektiver. Ved at skabe veldefinerede retningslinjer for udvælgelse af medlemmer baseret på deres repræsenterede interesser vil processen være gennemsigtig og inklusiv. Disse retningslinjer bør indeholde kriterier og procedurer for at sikre, at forskellige interessenters perspektiver er repræsenteret.

Af hensyn til gennemsigtigheden bør møderne konsekvent være åbne for offentligheden. Derudover bør der offentliggøres omfattende referater eller sammendrag, som giver interessenter og offentligheden adgang til en detaljeret redegørelse for drøftelser og beslutninger. For at styrke ansvarligheden bør det være obligatorisk at begrunde, hvis ikke

man indarbejder anbefalingerne fra ekspertgrupper i beslutninger. Denne betingelse sikrer gennemsigtighed ved at skitsere begrundelsen for accept eller afvisning af input fra interessenter og fremmer derved tilliden til beslutningsprocessen.

#5: Skab bæredygtig og deltagelsesbaseret finansiering til civilsamfundsorganisationer

Oplysningerne om EU's finansieringsstrukturer og -muligheder bør forbedres, så CSO'er kan få en klarere forståelse af finansieringsforudsætninger og rapporteringsprocedurer. Samtidig bør der være kanaler til at indlede kontakt med Kommissionen for at stille finansieringsrelaterede spørgsmål og for at kunne få en meningsfuld drøftelse om bekymringer.

Ansøgningsprocessen for finansiering bør være mere brugervenlig i lyset af CSO'ers, navnlig små organisationers, begrænsede ressourcer. Der bør være klare retningslinjer og gennemsigtige støtteberettigelses- og evalueringskriterier. Der bør ske en forøgelse af kernefinansieringen for at fremme stabiliteten i operationerne og for at lette den langsigtede planlægning. Finansieringen bør være tilgængelig for en forskelligartet gruppe af CSO'er, herunder forskellige sektorer og organisationsstørrelser.

Der bør implementeres en deltagelsesbaseret budgetlægnings-metode (tildelings-metode) for bedre at imødekomme CSO'ers mål og realiteter og for skabe ejerskab i civilsamfundet. Den fælles definition af rapporteringskravene sikrer relevante evalueringkriterier og fjerner unødvendige byrder for CSO'er, samtidig med at ansvarlighed og gennemsigtighed opretholdes. Desuden bør strukturfondsmidlerne være mere fleksible for bedre at imødekomme CSO'ers behov samt uventede

aktiviteter, der gennemføres som reaktion på nye problemer.

Forskningsbaggrund: understøttende evidens

EnTrust-projektets arbejdsplan 7, der blev ledet af Civil Society Europe (CSE), havde til formål at analysere udviklingen i civilsamfundets deltagelse i EU's forvaltning, undersøge oprindelsen til og betingelserne for civilsamfundsorganisationernes tillid til EU-institutionerne og vurdere (pålidelig) praksis for civil dialog på EU- og medlemsstatsplan. Forskningsaktiviteterne omfattede systematisk og beskrivende skrivebordsforskning, en onlineundersøgelse med 47 civilsamfundsorganisationer på EU-plan og fokusgrupper (4) og interviews (2) med i alt 15 civilsamfundsrepræsentanter (status juli 2023). Den endelige forskningsrapport blev gennemgået af organisationer, der var aktive i sektorer, der ikke var repræsenteret i forskningen, for at validere og supplere resultaterne og konklusionerne.

Skrivebordsforskning: nøgleresultater

Siden sin oprettelse har EU i stigende grad søgt at styrke grundlæggende rettigheder og fremme demokratisk deltagelse. En vigtig milepæl var Europa-Kommissionens offentliggørelse af hvidbogen om nye styreformere i EU i 2001, som indførte begrebet deltagelsesbaseret regeringsførelse og indledte brugen af udtrykket "civilsamfundet". Chartret om grundlæggende rettigheder (udarbejdet i 2000) spillede en afgørende rolle med hensyn til at sætte civilsamfundet i stand til formelt at organisere sig og udøve deres rettigheder og åbne den politiske arena for andre grupper end statslige institutioner alene. For første

gang blev det organiserede civilsamfund i høj grad inddraget i EU's processer under konventionen om forberedelsen af EU's forfatningstraktat i 2003. Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) fastsatte endelig i artikel 11 EU-borgernes og civilsamfundets ret til at deltage i demokratiske processer og ret til at få adgang til gennemsigtige oplysninger om EU's beslutningstagning. Der mangler imidlertid stadig en omfattende definition af den civile dialog ud over TEU, og den praktiske gennemførelse mangler effektivitet. Civilsamfundsorganisationerne er generelt enige om, at EU's forvaltning lider under en utilstrækkelig kultur for civil dialog, som spænder over forskellige niveauer i EU-institutionerne og peger på et systemisk problem. Selv om artikel 11, stk. 1 og 2, i TEU skitserer principperne for horisontal civil dialog, mangler de specifikke instrukser for den praktiske anvendelse.

Empiriske hovedresultater

Selv om tillid til EU-institutionerne blev opfattet som en nødvendighed for civilsamfundsorganisationernes tro på effektiviteten af deres arbejde, var det tydeligt, at tilliden var betinget af, at (enkeltpersoner inden for) EU-institutionerne havde tillid til dem. Der skulle være gensidig tillid og respekt for meningsfuldt at engagere sig med hinanden. Selv om der var uenighed om, hvorvidt EU med tiden var blevet mere eller mindre tillidsfuld over for civilsamfundsorganisationer, nævnte deltagerne imidlertid forskellige indikatorer på mindre tillid til det organiserede civilsamfund, herunder manglende anerkendelse af organisationernes værdi og legitimitet, mindre inddragelse og vanskeligere adgang, indskrænkning af civilsamfundets råderum, komplicerede og strengere finansierings- og rapporteringsregler og en anti-NGO-fortælling i kølvandet på 'Qatargate'.

At værne om civilsamfundets råderum og protestere mod krænkelse af grundlæggende rettigheder som betingelser for tillid til EU

Det var vigtigt for deltagernes tillid til EU-institutionerne at have støtte i form af styrkelse af civilsamfundet gennem udvikling, styrkelse og beskyttelse af lovgivning og politikker, der muliggør forenings-, forsamlings- og ytringsfrihed som en forudsætning for demokrati. Dette ville signalere både tillid til, at CSO'er forsvare EU's værdier, og accept af kritiske holdninger til politiske beslutninger, der udtrykkes med en grad af (positiv) mistillid.

Et livfuldt civilt råderum beskytter mod antidemokratiske tendenser, men deltagerne fandt, at det i stigende grad var begrænset i EU's medlemsstater, selv i lande, der traditionelt støtter det. Selv om der er en stigende anerkendelse af problemet på EU-plan, har støtten til CSO'er og bestræbelserne på at modvirke indskrænkningen af civilsamfundets råderum været inkonsekvent, hvilket har skabt usikkerhed blandt CSO'er. Svage eller forsinkede reaktioner på krænkelse af retsstatsprincippet i lande som Polen og Ungarn har reduceret deltagernes tillid til EU's støtte til CSO'er.

Tilliden var også blevet mindre på grund af lovgivningsmæssige foranstaltninger og administrative krav (herunder begrænsninger af artikel 11 og 12 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, skattelovgivning, terrorbekæmpelseslove eller hindringer for registrering af organisationer), der blev betragtet som påskud for kontrol og for at skabe hindringer for CSO'ers arbejde. Deltagerne krævede, at EU tog afstand fra angreb på demokratiet i og uden for EU, og at EU indtog en klar holdning til beskyttelse af civilsamfundets råderum (se anbefaling #1).

Demokratisk adgang til institutioner og struktureret, meningsfuld civil dialog for at øge tilliden til EU

En forudsætning for tillid til EU-institutionerne var tilgængelighed og demokratisk adgang til dokumentation. Beslutninger blev alt for ofte truffet bag lukkede døre. Aktindsigt blev ofte vanskeliggjort, undertiden under påskud af, at oplysninger krævede hemmelighed, og CSO'erne var afhængige af personlige forbindelser for at modtage dokumenter og andre oplysninger (uformelt). At undlade at offentliggøre skriftlig eller digital dokumentation vækkede spørgsmål om begrundelsen bag denne beslutning.

Samlet set var det at blive lyttet til og modtage information stærkt betinget af personlige, uformelle relationer. Der manglede formelle strukturer for civil dialog, hvilket førte til skepsis over for EU's anerkendelse af CSO'ers ekspertise og deres ret til at sidde med ved bordet. Deltagerne efterlyste derfor institutionaliserede strukturer for civil dialog, der ville skabe en ramme for civilsamfundsdeltagelse, uafhængigt af personlige relationer. Dette omfattede også mere lige adgang til EU-institutionerne, navnlig for små og marginaliserede organisationer (se anbefaling #2).

Respekt for og anerkendelse af CSO'er, deltagelse i EU's beslutningstagning, anerkendelse som en partner, der lyttes til, og gennemslagskraft gennem deltagelse var afgørende for deltageres tillid til EU-institutionerne. Åbenhed, ærlighed, gennemsigtighed, samarbejde og lydhørhed blev set som afgørende for et forhold bygget på gensidig tillid, mens lukkede døre bidrog til negativ mistillid. Tilvejebringelsen af tilstrækkelige ressourcer og rettidig inddragelse allerede fra den dagsordensættende fase var vigtige tillidsbetingelser, fordi de gjorde det muligt for CSO'er at få en

meningsfuld indvirkning på beslutningstagningen. Dette omfattede EU's åbenhed over for og hensyntagen til modstridende synspunkter og kritik (en vis positiv mistillid).

Høringer skal være tilgængelige og upartiske og omfatte feedback for at være troværdige

Selv om EU's offentlige høringer i princippet betragtes positivt, blev de kritiseret for deres gennemførelse. Deltagerne beklagede den topstyrede og teknokratiske tilgang, utilstrækkelig adgang til relevant information, manglende deltagelse i fastsættelsen af dagsordenen og den begrænsede virkning og uklare resultater. Dårlig brugervenlighed, problemer med manglende tilgængelighed og korte tidsrammer hæmmede yderligere effektiv deltagelse. Desuden led høringerne ofte under utilstrækkelig offentlig omtale, hvilket medførte selvselektionsbias og reduceret repræsentativitet. CSO'erne konstaterede fejl i udformningen af høringerne, herunder langvarige og tekniske spørgeskemaer, politisk forudindtagede spørgsmål og utilstrækkelig inddragelse af forskellige interessenter. Manglende gennemsigtighed i evalueringen og indarbejdelsen af høringsinput gav sammen med manglende feedback næring til negativ mistillid til EU. Ifølge deltagerne mindskede symbolpolitik og selektiv udvælgelse af input den opfattede effekt af høringerne, hvilket mindskede tilliden til EU's forvaltning (se anbefaling #3).

Ekspertgrupper bør inkludere relevante CSO'er for at være troværdige

Den skæve repræsentation og den manglende gennemsigtighed i Europa-Kommissionens ekspertgrupper var i strid med de demokratiske principper og skabte negativ mistillid blandt CSO'er. Møderne var ofte ikke åbne for

offentligheden, og omfattende referater eller sammendrag var sjældne. Der var uligheder mellem økonomiske og offentlige interessegrupper. Der blev stillet krav om balanceret repræsentation med hensyn til knowhow og interesseområde, men ikke med hensyn til den type interesser, der repræsenteres, hvilket stiller CSO'er ringere. Ekspertgrupperne indeholdt ofte repræsentanter fra erhvervsliv og industri, men manglede stemmer fra forbruger-, miljø- og folkesundhedsorganisationer. Der var økonomiske godtgørelser til rådighed for enkeltpersoner, men ikke for organisationer, hvilket yderligere favoriserede virksomheders interesser. Visse ekspertgrupper bestod kun af medlemsstaterne, hvilket tilsidesatte civilsamfundets ekspertise og begrænsede inklusionen (se anbefaling #4).

Finansiell støtte signalerer tillid til CSO'er, men bør være fleksibel og deltagelsesbaseret

EU-finansiering af CSO'er har konsekvenser for tilliden til EU. Finansieringen støtter foreningsfrihed, organisatorisk autonomi og adgang til EU-institutionerne. Selv om mange CSO'er er afhængige af finansiering, kan adgangen hertil være kompleks på grund af besværlige procedurer og manglende intern kapacitet. Gennemsigtighed og retfærdighed i evalueringen af finansieringen har betydning for tilliden. Deltagerne udtrykte varierende tilfredshed med de tilgængelige oplysninger samt EU's gennemsigtighed og pålidelighed med hensyn til at forvalte tilskud til modtagere. Krævende rapporteringskrav og et ændret fokus fra at være fortalere til at levere service har også påvirket tillid og utilfredshed med finansieringen. Civilsamfundet krævede øgede muligheder for feedback, deltagelsesbaseret budgettering og strukturel finansiering af kerneaktiviteter (se anbefaling #5).

Forskningsparametre og projektforsøg

EnTrust-projektet er finansieret af EU inden for rammerne af Horizon2020-forsknings- og innovationsprogrammet (tilskudsftale nr. 870572). Anbefalingerne og resultaterne i dette politikoplæg er baseret på rapporten om praksis for øget tillid til regeringsførelse (arbejdsplan 7).

EnTrust-konsortiet består af otte partnerhold, der gennemfører forsknings- og formidlingsaktiviteter i syv lande (Tjekkiet, Danmark, Grækenland, Tyskland, Italien, Polen og Serbien) og på EU-plan. Arbejdsplanen består af syv arbejdsplaner, der er afsat til systematisk analyse og refleksion af forskellige aspekter af emnet:

1. Det teoretiske og normative grundlag for tillid og mistillid
2. Tillid og mistillid på gadeplan for den offentlige politik
3. De demokratiske sociale bevægelses rolle i dannelsen af tillid og mistillid
4. Mediernes rolle i opbygningen af tillid og mistillid: information eller polarisering?
5. Udviklingspsykologisk indsigt i tillid og mistillid
6. Vurdering af borgernes tillid til og mistillid til forvaltning: former, årsager, virkninger og løsninger
7. Civilisering af tillid og mistillid: rollemodeller og anbefalinger

Yderligere arbejdsplaner er forpligtet til formidling, brug og kommunikation af forskning, ledelse og etiske spørgsmål.

Yderligere oplysninger om EnTrust-projektet findes på www.entrust-project.eu.

Konsortium:

[Civilsamfundet i Europa](#) (Bruxelles, Belgien)

[Masaryk Universitet](#) (Brno, Tjekkiet)

[Panteion Universitet for Samfundsvidenskab og Statskundskab](#) (Athen, Grækenland)

[Beograds Universitet, Institut for Filosofi og Social Teori](#) (Serbien)

[Københavns Universitet](#) (Danmark)

[Universitetet i Siegen](#) (Tyskland)

[Universitetet i Siena](#) (Italien)

[Warszawa Universitet](#) (Polen)

Links til sociale medier

Kontakt

Professor Dr. Christian Lahusen
Projektkoordinator
Universitetet i Siegen
Institut for Samfundsvidenskab
Adolf-Reichwein-Str. 2
57068 Siegen – Tyskland
E-mail: entrust@uni-siegen.de

Carlotta Besozzi
Projektpartner
Civilsamfundet i Europa
Rue du Congrès 13,
1000 Bruxelles – Belgien
E-mail: contact@civilsocietyeurope.eu

Project Information

Project Type: Collaborative Project
Call: H2020 SC6 GOVERNANCE-01-2019: Trust in Governance
Start date: February 2020
Duration: 48 months
Coordinator: Prof. Dr. Christian Lahusen, University of Siegen
Grant Agreement No: 870572
EU-funded Project Budget: € 2,978,151.25

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 870572. The contents of this publication are the sole responsibility of the authors and do not necessarily reflect the opinion of the European Union.